

Ambrozy Marián

Associate professor, PhD in Systematic philosophy
College of International Business ISM Slovakia in Prešov
1 Duchnovičovo námestie
Prešov 080 01, Slovak Republic
ambrozy@ismpo.sk

ZA PROFESOROM JÚLIUSOM ALEXYM (1926 – 2024)

V januári tohto roku nás navždy opustil významný slovenský vedec prof. Ing. Július Alexy, CSc. Narodil sa v Krompachoch 19. júna 1926. Po dvoch rokoch sa presťahoval do Matejoviec pri Poprade. Maturoval na Obchodnej akadémii v Poprade roku 1944. Zároveň reprezentoval mesto Poprad v hokeji a vo futbale. V roku 1944 sa zapojil do SNP. Bol v strážnom oddiele generálov Viesta a Goliana a zažil ich zajatie Nemcami. Zúčastnil sa aj ťažkých bojov o Liptovský Mikuláš, kde sa prestrelal z nacistického obkľúčenia. Z viac ako 100 vojakov vtedy prežilo iba 18 ľudí. Spolubojovníci ho pokladali za padlého a domov už došlo parte. Okrem toho sa zúčastnil ďalšej ťažkej bojovej akcie, kde padlo 50% nasadených bojovníkov. Na konci vojny ho tesne minul náboj, ktorý po pochodujúcich vojakoch vypálil zajatý nacistič. Právom ho možno označiť za ostrelaného vojnového veterána.

V rokoch 1946 – 1951 vyštudoval Vysokú školu hospodárskych vied v Bratislave. Bol osobným tajomníkom ministra zahraničných vecí Jana Masaryka. Pracoval v podniku Nafta Gbely. Neskôr sa zamestnal v Gumárňach v Púchove a ČKD Martin. Od roku 1953 pracoval na Katedre chemického priemyslu SVŠT. Tá sa transformovala v priebehu desaťročí rôznym spôsobom. Július Alexy na tomto pracovisku pracoval do roku 1991. Medzitým jeho profesionálny život zaznamenal množstvo udalostí. Stal sa vedúcim katedry, prodekanom fakulty a napokon aj dekanom Chemickej fakulty. Funkciu dekana vykonával v politicky vypätom období.

Pôsobil aj ako námestník ministra pre ekonomiku na ministerstve priemyslu SSR. Vlastná vedecká činnosť bola veľmi plodná. Roku 1960

obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. Témou obhajoby bolo „Použitie metód štrukturálnej analýzy pri plánovaní chemických výrobní“. Ešte toho istého roku habilitoval. Július Alexy inauguroval v odbore ekonomika a riadenie chemického priemyslu roku 1972. Profesor Alexy vedecky vychoval 43 aspirantov a doktorandov. Je autorom viac ako 160 vedeckých prác, včítane 13 monografií a 21 vysokoškolských učebníc. Vybrané riešené projekty, v ktorých bol hlavným riešiteľom, boli implementované do podnikov v chemickom priemysle. Zaoberal sa aj kybernetickými aspektmi rozhodovacieho procesu v oblasti investičnej výstavby.

V roku 1991 profesor Alexy síce začal poberať penziu, to ale neznamenalo, že prestal pracovať. Zamestnal sa na Manager Business school s r. o. a od roku 1993 pôsobil ako jej riaditeľ. Od roku 1997 pracoval na Fakulte sociálnoekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity a od roku 2001 súbežne aj na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave. Na Trenčianskej univerzite pracoval prof. Alexy do roku 2010 a na Ekonomickej univerzite do roku 2016, keď hrozilo prepustenie kolegyne doktorky z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, zachránil ju svojím definitívnym odchodom na odpočinok. Ešte rok pracoval aj potom na dohodu o práci. Aj po tomto období napísal ešte niekoľko vedeckých prác.

Vedeckovýskumná činnosť profesora Alexyho vykazuje významné výsledky. Stal sa zakladateľom operačnej analýzy v niekdajšom Československu. Skúmal vnútropodnikový chozrašot v riadení chemických podnikov, ďalej uplatňovanie metódy dvojstranného pozorovania v chemických výrobnách. Medzi jeho výskumné úlohy patrila aj valuácia efektívnosti výstavby chemických závodov. Uplatňovaním matematických metód (matice, lineárne programovanie, simplexová analýza). Profesor Alexy v rámci práce na spomínanej fakulte zorganizoval 18 vedeckých konferencií. Spolupracoval s mnohými významnými organizáciami, ako Československý výskumný ústav práce, Slovchémia, Inštitút riadenia pri vláde SSR, Ministerstvo chemického priemyslu ČSSR etc. Spolupracoval s významnými vedcami, napr. s akademikom Blažejom. Aj neskôr počas súčasnej Slovenskej republiky poskytoval rady vláde SR v rôznych otázkach.

Profesor Alexy prednášal v mnohých štátoch sveta na vedeckých konferenciách a kongresoch, aj na iných kontinentoch. Viackrát absolvoval výskumný pobyt na Harvardskej univerzite. Poslednej zahraničnej konferencie v Taliansku sa zúčastnil po deväťdesiatke, cestou späť utrpel na letisku vážny úraz, ani to ho nezastavilo vo vedeckej tvorbe. Mal významné zahraničné kontakty, v dobrom vzťahu bol aj s tibetským dalajlámom.